

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ambrosius Calepi||nus Bergomates: professor de||uotus
ordinis Eremitarum sancti Au||gustini: Dictionum
latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]:
earu[n]de[m]q[ue] interpre||tationu[m] collector ...**

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

E Ante C

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97871)

difficile aut impossibile significat:
Dyscolus pe. cor. difficilis malus ve/ siue perniciosus:
Dysenteria: dici potest intestinoz eculceratio:
Dysuria et Straguria: difficultas yring dicit.
Dyspepsia: difficultas concoctio.

Et Ex prepositioes
sunt: que z sepant z coponunt.
Ex dignitate et vlu/et vilitate: hoc est pro dignitate
Ex dignitate et vlu/et vilitate: hoc est pro dignitate

E Ante A
Eantes nomen. pium historici Cicyceni: qui fuit etate q
Pygmalion in oriente regnabat.

E Ante B
Ebenus vel Ebenum penult. corre. nomen grecum: et
Arabianus dicitur: Lignum nigrum est/ solidum/
pulchrum aptumqz ocularibus medicinis.

ebrius: qui nimio potu alienatus est mente.
trarium est sobrius: quasi sine ebrietate: qui in cibo z
potu temperans est: z qui non est actu ebrius.

Ebrius as. ebrium facio. Unde et inebrio: verba actiua.
Ebur et ebor: utroqz modo dicitur pro elephanti dente:
Eburneus a. um. quod est ex ebone: aut quod instar ebo-

Ebulus: herba est facies baccaz i succudine sambuci.
Ebullo las. erapo/crepo. Tractu a bulla q estiuo tpe
er aq pluuia fingit in specie pile: z facile rupit.

E Ante L
Ecbatana numero plurali: penult. corep. metropolis
est Bedie: vel ut quida existimant: regionis magne
nomen. Est et Ecbatana vrbis in Syria: que Epipha-

aliquid repetitum in sperantia significat: ut ecce autem gemini a tenedo tranquilla per alta Idrefo referis Scribit Alconius etiam hoc propositum esse Cicero nis ut in rebas improuis hac particula vratur cum apud alios interdū in rebas letis vsurpetur. Quid. ecce Lolina venit: modo actō: modo nō iungit. Echymyria ab εχμυδω latine taciturnitas.

Ecce: ecam: eccos: eccas: quasi ecce cum: ecce eam ecce eos: ecce eas: Sic ellū ecce illū. Ellū ecce illaz. Ita exponit Do: Terē in An. Ecum video. Aliū exponunt Ecum: ecce hic subintellige virum de quo agebamus: Ecum ecce hic subintellige sēginam de qua agebamus. Ellum ecce illū. s. virū resoluēdo per aduerbia nō per nomina ut apud eundē. Ecum me. qd non licet exponi ecce eū me.

Ecubi: p duplex cc. z pe. cor. Lōponitur ex ecce z ybi. Equis er. en. pio ecce: z quis. ybi. n. ratione. q. sequētis mutatur in c. Er quo ostenditur eandem vim habere. c. er. q. Et significat nūquis. Nam particula. ec. iuncta dictionibus incipientibus a q. interrogatur postis significat: an: vel ne: vel nū: vt Equid/ nonne/ nunquid. Terē. in En. Equid nos amas de fidicina hac. l. aliquātulū ne amas propter fidicinam. Quid. lib. ij. fat. Equid in officio rozus est socialis: z Ecqd coniugibus nostris mutua cura sumus?

Equando. i. nunquā / vel an aliquādo / z aliquo tēpore. Ecclesia latine Cetus: conalium/ concio/ congregatio. Ecclesiastes conconato.

Echinades pe. correpta: Insule sunt Herodoto teste in Balaeo mari ex opposito ad ostiū Abdeloi. De quibus Luc. Crassis oblimat echinadas vidis. Seneca in Troade. declinat. Echina e. pe. pio. Quolibet vōto faciles echine.

Echinus penul. pio. Tegminis spinosum quo seruānt castanez: vulgo Ricciū vocant. An castanez echinate. Pl. nucez vocamus z castaneas qd accōmodatores glandiū generi: armatū his echinato cortice valium est. Ab huius tegminis similitudine dictus est echinus piscis quidam quem Pl. scribit esse cancro rum genus in quibus sping pro pedibus sunt: in gredi huc est in orbem volui. Hec est enim εχινος hirtum vocat. Dar. Ille licet digitos testudine pungat acuta cortice deposito mollis echinus erit. Sapa petit inter qd se locat ne a succibz iactet. De hoc Amb. lib. h. pa. sic scribit. Echinus aial epiguuz vile ac despiciabile maritimū loquoz plerūqz inder futurz tēpētatis aut tranquillitatis annūcius solet esse nauigantibus Veniqz cum procellam ventozū presenserit calculus validum arripit: eūqz velut saburram vehit: z tanqz anchoram trahit ne excutiatu fluctibus. Itaqz suis se librat viribus: sed alieno stabilitur z regitur pōdere. Quo indicio nauz velut signum future pturbationis capessunt: z sibi ptecauent: ne eos imparatos turbo improuisus inueniat. Sic alio nomine a latinis erinaceus dictus est. Est z echinus apud grecos terrestre animal: cui est apud nostros Hericio nomē quo d ipsum ab herendo deductum est: z eque spinis hirtus est atqz maritimus echinus. De quo Amb. eodem lib. Echinus iste terrenus quem vulgo hericium vocant si quid insidiarū presenserit spinis suis elauditur atqz in sua arma se colligit. Diereza echinus genus vase genci est in quo calices lauātur: quā aliū ampullam dicit esse vitream. Horatius in Ser. Vocula cum cyatho duo sustinet: altat echinus. Et echinus echini et echinuntis ciuitas fuit de qua Licero in Arato. Dicitur excelsis errans in collibus amens. Quos tenet ego destra in gurgite echinus Hoc etiam nomine dicta est alia ciuitas in pthior: de in faucibus Sperchij amnis vt inqz Plinius vna cum Ptolomeo.

Echineis: genus pisciculi que ferunt per aquaz sistere nauem cuius inensam z velo et remis concitatas possit iter instituti peragere απο του εχω habeo teneo z παυο nauis siue ab εχουμαι bereo παυο nauis q nauem teneat: vel nauilibus tabulamentis adherens remozari compellat. Plinius libro. ij. Et paruis admodū piscis asuetus petris echineis appellatus. Hoc carinis adherente naues tardius ire creduntur. Inde nomine imposito Remora a morādo dicitur latine. Ob quam rem a grecis ita dicitur a nostris Remora. Remiligoqz nominatur. Luc. lib. vj. Non puppim retinens euro tēdente rudētes In medijs echineis aquis. Amb. Alios i eriguo corpore tantū validitatis assumere vt maximas nauū plenis iurrentes velis in medijs fluctibus sistant: sicut breuis pisciculus echineis tanta facilitate memoria tur nauem ingentē statuere: vt quasi radicatum: mariterere videas nec moueri. Aliquādiu em immobilem seruat. Ferunt hunc piscē supum grauidarū vtero sistere: partuzqz ad puerperū cōtinere.

Echidna: latine hydra ea potissimū que ab hercule interfecta est. Quid. lib. iij. Fal. Sanguine centauri terneqz sanguis echidne. Dicitur ad auxilium tempora nulla dabat. Vide in dictione Ercetra.

Echo soni vel vocis repercussio. Grece ηχω sonus z ηχουο refono. Quid. lib. iij. me. Planterit dryades plangentibus asonat echo. Sit em in conuallibus et locis cōcameratis: vbi scinditur resultans aer: in quibus acceptę voces numerosoz repercussu multipli cantur: nomenqz echo cuiusmodi voci a grecis datum est: vt Pl. lib. rrr. scribit: quoniam non est vagandi liberrimus campis sed obiectu reflectitur. Quę causa etiam multas voces multis in locis recipi: oas facit sicut in vrbē Lyco turres septē acceptas voces multiplicat. Et olympic porticus fuit: quam depra phonon appellant: quoniam septies eadem voz red dicitur. In hanc sententiā ait. Lucr. Ser etiaz ac septē loca vidi reddere voces. Quā cum iaceres ita colles collibus ipsi Verba repullantes iterabant verba referti: hęc echo a latinis dicitur imago. Gal. Flaccus lib. iij. argo. Rursus bylan z rursus bylan per longa redamat Quia respondent syuz z vaga certat imago. Hozia. Quem deum cuius recinit iocosa nomen imago. vbi Porphyrio eponit qz imago dicit quā si imitago.

Echos ηχουο etiam greci vocat argutas valles ab ηχω vt inquit Col. lib. j.

Ecelegma aris: latine lincum dicitur frequentissimuz medicis omnibus. Sunt enim ecelegmata que sunt lingendi gratia: non edendi neqz deuozandi hoc est cū aliqd in ore tenētes paulatim distillando sorbem απο του εκ και λεγω vpreται εκλεγματα.

Econas vocant imagines ex membris aliquozū similitudine epreffas: inquit Plinius libro. rrr. Unde z Econcula diminutiū. Sue. in Nero. Pio summo iuquit numine: tribuzqz in die sacrificijs colere per seuerant econcula puellarem. Dicitur etiam Econa et Econcula.

Eclipsis latine defectio. Eclipticus defectiu? εκλειπω defectio.

Eclipsis latine Elifio: Cesura est qua m. cum vocali eliditur. Ab aliquibus Eclipsis. A quintil. Detractione transfertur. απο εκ και ελιβω

Ectasis dici potest productio. Figura est qua syllaba naturaliter correpta pducit. Ab εκτινω pduco. Dicitur a nōnullis Ectasis. vt Italia fato. pfugus.

Ectasis latine stupor. grece εκστασις. Aug. in psal. in terptatioe. Ectasis excessum mētis significat. que fit vel pauore vel aliqz reuelatiōe: in qua oēs lecti fuerūt quibus arcaua dei mōdū istū excedētia reuelata sunt

ita ut de eoz memoria laberent interna.
Edoga: electio explanatio ab εκλογη quod est eligo. Et
 er Excerptus dicit sicut testat Eusebius lib. de eccle.
 historia. neq; sermone de capitis significat. Tunc em
 edloga dicitur.
Ectrapeli: quasi horrentes et auersati comunē et ystra/
 tum nature modum.
Ectropiū dicitur cū inferior palpebra parum sursum at
 tollitur: sed pendens hiat: nec cum superiore comittit
 Zagophthalmos sō cū superior palpebra nō descendit.
Ecyra pe. cor. locus latine dicit. Unde Terent. fabu/
 la. Similiter εκυραος focer: pater viri. Sunt tamē
 qui hoc nomen aspirant.
Equleus vide in dictione Equuleus.

E Ante D

Edo es est: edi esum vel estum. Dicitur et Edo is. core
 pra prima syllaba ab εδο quod significat Gescor.
 Arg. Est mollis flamma medullas. Infinito esse. in
 passivo Edoz eris: estoz: preteritū eius. Pl. lib. ix. Et
 in egypto propter eius amaritudinē non estus. Quā
 doq; Edo significat consumo. Huius composita sūt
Adedo quod est sumo. Arg. Nā sepe fauos ignotus
 adedit stellio. Ambedo circūedo. Idē. Umbelas ma
 lis absolvere mētas. Comedo a q̄ Excomedo. Eredo
Obedo. Pereo et superedo: que habēt pe. cor. Ab
 edo deducuntur Efito as: et Esurio et que sequuntur.
Edar accipitur pro vorace consumptore: a quo Edaci/
 tas: pro ingluvie.
Edo omis: idem quod edax: qui et manduco dicitur.
Edatre dicitur sunt qui prelungunt regis epulis.
Edilia dicuntur omnia que ad esum pertinent. Gel. Qd
 ex saluti vsu foret ut edilia quidem omnia defende/
 ret ab arteria depelleretq; in stomachū et pulmonē.
Edones penul. cor. sunt populi Thraciē maritimi q̄
 apud grecos per ω scribitur.
Edoniū etiam thraciē populi mediterranei. Virg. Ac
 velut edoni bove.
Edonus mons est apud eosdē populos a q̄ edoni ppli.
Edomides mulieres bacchantes q̄ furore diuino agi/
 tare mysteria bacchi celebrabāt variis aut noib⁹ ap/
 pellabant huiusmodi bacchantes. Nam et Euantes
 Thyades: et Dimalonides et Venades et Bassari/
 des. De his Ouid. Protinus in syluis matres edo/
 midas omnis.

Edessa nomen ciuitatis quo significatur aquarū impe/
 rus. Hinc edessenes populi. Seta. Trās euphratē
 est bambyce quā Edessam et hierapolin vocāt in qua
 Arergatum syriam deam colunt.
Edico edicia: penul. produ. significat Iubeo pronicio
 decerno: et est pprie magistratū. Unde edicta que
 sunt Consulū p̄torum et edictum literę quibus ali/
 quid imperatur. Mandare est gerendum aliquid af/
 sequendūq; comittere. Decipere magistrorū seu ma/
 gistratū et superiorum. Iubere frequēter pro impe/
 rare. Edicere etiaz est ostendere et declarare: quasi ex/
 tradicere. Unde legimus de apostolo Joanne q̄ cō/
 pulsus fuerit diuina natiuitate edicere.
Edissero edisserie: penultima correpta extra dissero ex/
 plano declaro. Pacu. Edisserie fabulam hanc. Virg.
 lib. ii. Sibiq; edisserie vera roganti.
Edolo edolas: penultima correpta perfecte dolo po/
 lio. Nonius. Edolare fabrorum est cum materiariū
 complanatur asperitas. Tū sunt eo verbo laudādi
 scriptores vetustatis etiam ad alias fabricas rerum.
 Tū ego libellum nō edolem.
Edom Esau dicitur est ob coctionem rufe lentis cuius
 edulio primogenita perdidit. Hebrei nāq; ut Iose/
 phus libro. ii. scribit Edom rubeum dicunt. Unde et
 regio in qua regnabat Esau edom dicta est: quā gre/
 ci honestius Idumēa denominauerūt. Hec nunc re/
 gio inquit Hiero. Bebalena dicitur: que est in finib⁹
 Eleuthiopolis: vbi habitabant ante chorei qui in/
 terpretantur liberi. Unde et ipsa vrbis postea sortita
 vocabulū est. Hunc viculus palestine est a conditore
 sic imposito nomine: alio nomine dicitur Ser. pilo/
 sus et hispidus. Unde et montes Idumeorū appella/
 tur montes Ser.
Educo educas penultima producta extra duco. Linius
 lib. i. In aciem copias eduxit. Arg. pro extraho po/
 suit libro. x. hoc dicitur Eduxit corpore telum. Aliqñ
 educere est erigere. Hec libro. vi. Aramq; sepulchri
 congerere arboribus: celoq; educere certant. Aliquā
 do Nutrire. Terentius in Adelph. Inde ego hunc
 maiorem adoptauit mihi: eduxit a paruulo habui ama/
 ui pro meo. Sed nos magis educare dicimus q̄ edu/
 cere. Virgilius libro. vi. Quatuor hic iuuenes toti/
 dem quos educat vrens.
Educo educas penultima correpta nutrio. Unde liber/
 rorum educatio.
Edurum non durū quasi extra durum. Ibi enim e pri/
 uationē significat: vt in enode. Nam edurus corulos
 dicimus. Hoc est non duras.
Eduis penultima p̄ducta quod māducari potest. Nota.
 Cinea sumitit capreas non semp̄ edulis.
Eduiū dicitur quicquid ad prandiu cenamq; edendi gra/
 tia apponitur et luminis preter panē. Hiero. Cur/
 edulio primogenita perdidit.
Ecton: nomen patris Andromaches qui apud Cili/
 cię thebas impabatur. Dromerus lib. i. i. d. κρηλα
 μροθεο πασι δακε χρουη αρρωδιη η μετα
 τω ο τεληυ κορυθα ολοστυα γεβε εκταρεκ
 λομου η: τωροσ sed nota cassandram in p̄dam
 venisse agamemnoni: eiusq; concubinam fuisse vnde
 Euripides in Heccube tragedia προσ σιοσι πλεω
 ροισ παισ εμ η κο μ η σαση φοιβασι η καλος
 σι κασ αρδρα φρυγος.

E Ante F

Effarcio is: effarsi tum. maxime impleo. Cels. lib. vii.
 Hec autem que diximus interualla gradibus in fron/
 te satis effarciantur.
Effara sunt vltime p̄caciones augurum: quas post fi/
 nes auspiciozum extra vrbem sunt effari. vt Garro et
 Seruius aiunt. Effari est pprie eloqui est. Virgil.
 Sic effatus vestigia pressit.
Effarillo as: ab Effula venit et significat exero q̄ ex er/
 to brachio apilla ostendatur.
Effero penul. cor. era. extrahero sed omnino grecum est
 φερω φερεισ και μετα λωροισω εστυα αρω
 μελορ. Virgilius lib. ii. Hinc efferre pedē gra/
 tor. Hinc efferrī cadauer dicitur cum celebrat fun⁹
 vel dū sepeliri: quasi extra domū ferri. Siquidē vete/
 res solebāt extra vrbē sepeliri nisi fuisset magistrat⁹.
 Honestiores tamen circa vias. Unde frequēter epi/
 taphi ad viatores diriguntur. Luc. Depugnabunt
 pro te ipsi et mozierunt ac se vltro efferent. Et effer/
 ri dicuntur mala que ipatiendo vincimus et quasi tu/
 mulamus. Li. lib. iiii. Tusc. Neq; tā terribilis vlla
 fandi ratio est neq; fors neq; ira celtum inuentū ma/
 lum quod nō natura humana patiedo hec efferat: id est
 vincat subdat sepeliat. Interdū Efferre est prouebe/
 re exaltare. Virgilius. Exulit hec decios maris ma/
 gnosq; camillos. Interdū Laudare: Quis ad idem
 reduci possit. Nam cum dicimus: Effero illius facta
 eum euehimus ab humiliori gradu ad altioriē. Sed
 hec per translationē. Nam pprie idem alibi. Ostē/
 dit deteram insurgens entellus: et alte exulit id est
 in altum leuauit. Interdū proferre: vt apud eundem.
 vt Belli signum laurenti turnus ab arce exulit. In/